

Eğitim-
Bilgi

14

Neonatolojide MENTORLUK Yaklaşım İlkeleri

M. Arif Akşit, Mehmet Kuşku ***

***Prof. Dr. Pediatri, Neonatoloji ve Ped. Genetik Uzmanı, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir*

**** Uzman Doktor, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, Acıbadem Hastanesi, Eskişehir*

MENTORLUK temelinde eğitim boyutu irdelenmektedir. Koçluk yaklaşımı ile karşılaştırılması ve UYARLAMA (TUNİNG) yaklaşımı şekline dönüştürülerek ilkeleşme yapılmaktadır.

Varlığın insanlar için anlamı değer üretmek ve değer vermek olduğuna göre, eğitim de bireyin insanlığının farkına varması ile bu yönde becerisinin gelişmesi olmalıdır. Devamlı olumlu değişim ve yeni yapılanma içinde olması bir zorunluluk boyutu olmaktadır. Bu açıdan Mentorluk boyutu, Koçluk ve Uyarlama yöntemleri ile birlikte irdelenmektedir.

Özet

AMAÇ: Eğitim sürecinde Mentorluk boyutunun incelendiği ve bunların ilkeleştiği bir değerlendirmedir.

Dayanaklar/Kaynaklar (Materyal ve Metot): Eğitim ilkeleri temelinde yapılan ilkeler temel alınarak prensipler oluşturulmuştur.

Mentor, Koçluk ve Uyarlama Eğitiminde temel olan bireyin konumu olup, ana yaklaşım:

Bireyin gelişmesi, bireye destek olmak, bireye yardımcılıktır.

Mentor, Koçluk ve Uyarlama Eğitiminde amaç: Farkındalık yaratmak, motivasyon, ileriye doğru yardım, geliştirmek ve olumlu değişim sağlamaktır.

Metotlar: Mentorluk: Yetiştirmek, hayatı göstermek, tecrübe aktarmak, abi, abla kardeştir, usta çırak ilişkisi, sevgi ve saygı ilişkisidir. Koçlukta: Anti tez sorular, kendi yolunu çizmesi, bireye göre yapılandırma, geri bildirimde göre sorgu, bireyin yetenekleri, bireyin becerilerine göre destekleme yaklaşımıdır. Uyarlama/Tuning: Her iki yöntemi aralıklı yapmak, klasik bilgi aktarımı da yapabilmek, interaktif metot kullanmak, bireye göre yapılandırmak, eğitim metotların tümünü uygulamak, temel bireyin gelişimini sağlamak.

Mentorluğun temel ilkeleri: a) Eğitilenin hakkı temel olmak üzere karşılıklı hakların dengelenmesi, b) Bireye faydacı yaklaşım, zararının dokunmaması esas olmalıdır, zorlama yapılmamalıdır, c) Bireysel yaklaşım, bireye özgü eğitim, olmalıdır.

Eğitcinin, Mentorun özellikleri: 1. Profesyonellik, 2. Hizmette Sorumluluk, 3. Adalet, 4. Eşitlik, 5. Sağlıklı ve güvenli ortamın sağlanması, 6. Yasa ve Usullere Uyum, 7. Dürüstlük, Doğruluk ve Güven, 8. Tarafsızlık, 9. Mesleki Bağlılık ve 10. Sürekli Gelişim, 11. Kaynakların Etkili Kullanımıdır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Mentorluk, Koçluk, Eğitimde Etik İlkeleşme, Tuning/uyarlama Eğitim

Outline

AIM: The Mentor and mentorship are considered at the educational facilities, in comparison with Coaching and tuning aspects.

Grounding Aspects: The Minnesota Educators Rights Principles taken as an attention and the principles of education under the aspect of Mentorship is established.

Mentor, Coaching and Tuning aims to be the developing and improving of the individual, to support the person and contribute and help. For the purpose of: perception to be a human, motivation, innovation and improving positively.

Methods are differentiation/improving as: at Mentorship: to get improved personally, to be learn the act as a profession, to work together like brotherhood.

Coaching method is: to help to improve individual, cannot teach or to get the proficiency but support and evaluate to improve, by counter discussion for the performance as individual. Tuning method: using each method and classically lectures for teaching and educating purposes, to be an advisor, leader or brotherhood, evaluation under personal demands.

Basic Principles of Mentorship: a) the rights of the individual as primum and be balanced, b) primum non nocere and be benefit to the person, c) Individual approach, due to the capacity and demand.

The specification of the Mentor: 1. Professional, 2. Responsibility and expert, 3. Justice, Human Rights, 4. Equity, 5. Good and safe relation, cooperation, 6. Legal

and educational perspective, 7. thrust, 8. objective, 9. Continuous education and 10.improvement, 11. To be efficient and effective.

Key Words: Education, Mentorship, Coaching, Principles of Education at Mentorship

MENTORLUK

Wikipedia

GİRİŞ

Öğrenme; bireyin yaşantılar sonucu davranışlarında meydana gelen oldukça uzun süreli değişim, eğitim kurumlarında ders görek elde edilen bilgi, beceri olarak tanımlanmaktadır.

Eğitim ise; bireyin doğumdan ölümüne kadar süregelen bir olgu olduğunda ve politik, sosyal, kültürel ve bireysel boyutları aynı anda içinde bulundurduğundan, tanımının yapılması zor bir kavramdır. Kişinin toplumda birey olarak yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği sürecin tamamıdır.

Öğretimden eğitim sürecine geçebilmesi için, klasik eğitmen yapısından mentorluk ve koçluk boyutu ile tümünü kapsayan tuning/uyarlama, bireye göre eğitim yapısı aşağıda özellikle Mentorluk temelinde irdelenecek ve ilkeler ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Mentorluk ve Koçluk ve Tuning (Uyarlama)

www.timurtiryaki.com

Temelde bireyin yapısına göre mentorluk ve koçluk yaklaşımı seçilebilir, ancak mentor konunun uzmanı ve eğitici özellikleri öne çıktığı için hocalık kavramı denince aklımıza mentorluk boyutu gelmektedir.

Klasik bir eğitmen akılda kalabilmesi için başlıca kullandığı metotlar ve etkinlik boyutu kabaca aşağıda sunulmaktadır.

- Okuduklarının %10,
- Duyduklarının %20,
- Gördüklerinin %30,
- Görüp duydukların %50,
- Görüp, işitip söylediklerinin %80,
- Görüp, işitip, dokunup ve söylediklerinin %90
- Sorumluluk alır ise uzun süre akılda kalabilir

Sorgulanan sadece bilgi olmaktadır ve insanlık boyutu konusunda bir fikir sahibi olunmamaktadır.

Klasik eğitmen ise sadece konu aktarıcı olduğu dikkate alındığında, hangi metodu kullanırsa kullansın hatırlanma hedefi yüksek olsa bile yine de bireyden geri bildirim olmadığı için kendi anlattığını bilecek ama eğitilenin ne aldığı konusunda net bilemeyecektir. Sınavlar sorulan sorulara göre olup, insanlık ve etik boyutu ile

felsefe genellikle olmamakta, sadece bilgi sorgulanmaktadır, insanlık boyutu sorulamamaktadır. Mentor ve Koçlar ise diz dize çalıştıkları için bireyin insanlık boyutunu kavrayabilmekte ve buna göre yaklaşım yapabilmektedirler. Eğer arada sevgi ve saygı yok ise, yapılan yaklaşım zaten sonlandırılması gerekmektedir.

Aşağıdaki Tablo 1’de mentor, Koç ve Tuning (Uyarlama) yaklaşımın özellikleri sunulmaktadır.

MENTORLUK

Wikipedia

MENTOR, MENTORLUK: konu hakkında bilgili, tecrübeli, yetkin olan kişinin tecrübelerini bir bireye aktarması, onu yetiştirmesi ve eğitmesidir. Burada diğer eğitim boyutundan farkı, eğiten ile eğitenin bu ilişkiyi kabul etmesi ile birlikte, arkadaşlık ilişkisi temelinde, diz dize eğitim türünde olması, bire bir ilişki içinde yürütülmesidir.

Tablo 1: Mentor, Koç ve Tuning yaklaşım özellikleri

Mentor	Koç	Tuning
Bireyin konumu	Bireyin konumu	Bireyin konumu
Bireyin gelişmesi	Bireyin gelişmesi	Bireyin gelişmesi
Bireye destek olmak	Bireye destek olmak	Bireye destek olmak
Bireye yardımcılık	Bireye yardımcılık	Bireye yardımcılık
Amaç	Amaç	Amaç
Farkındalık yaratmak	Farkındalık yaratmak	Farkındalık yaratmak
Motivasyon	Motivasyon	Motivasyon
İleriye doğru yardım	İleriye doğru yardım	İleriye doğru yardım
Geliştirmek	Geliştirmek	Geliştirmek
Olumlu değişim	Olumlu değişim	Olumlu değişim
Metot	Metot	Metot
Yetiştirmek	Anti tez sorular	Her iki yöntemi aralıklı yap
Hayatı göstermek	Kendi yolunu çizmesi	Klasik bilgi aktarımı yap
Tecrübe aktarmak	Bireye göre yapılandırma	İnteraktif metot kullan
Abi, abla kardeştir	Geri bildirim göre sorgu	Bireye göre yapılandır
Usta çıkar ilişkisi	Bireyin yetenekleri	Eğitim metotların tümü
Sevgi ve saygı ilişkisi	Bireyin becerilerine göre	Temel bireyin gelişimi
Olumsuzluklar	Olumsuzluklar	Olumsuzluklar
Sözümünden çıkma	Bilim ve felsefe karışımı	Eğitici bulmak zor
Zorlama, diktacı	Bireyin özellikleri temel	Bireyin özelliklerini algıla
Patronluk yapma	Karışmama esas	Bireyin hedef arzusu
Eğitici özellikleri	Eğitici özellikleri	Eğitici özellikleri
İçinden gelmeli	Dinle, düşünce soruları	Etik boyutta olmalı
Sevgi ve saygı olmalı	Verilen cevaba göre irdele	Konunun uzmanı olmalı
Mentorluğu bilmeli	Zihin, sorgu, üslup, fayda	Mentor ve koç olabilmeli
Uygulamada başarı	Özel eğitici eğitilmeli	Klasik eğitimde olabilmeli
Beklenen Sonuç	Beklenen Sonuç	Beklenen Sonuç
Farkındalık oluşmalı	Senteze varmak	Geri bildirim göre yapı
Beceri kazanmalı	Konunun farkındalığı	Her bireye özgün yaklaşım
İnsanlığı geliştirmeli	Bireyin özelliğine göre	Bireyin talebi esas
Kişilik şekillenir	Gelişim ve farkındalık	Bilgilendirme sonrası işlem

NOT: Wikipedia’den uyarlanarak hazırlanmıştır

İlişki ve iletişimler; a) psiko-sosyal destek, b) kariyer, ilerleme ve uzmanlaşmayı sağlamak, c) rol model olmak, etik, hukuk ve kültürel açıdan örnek olmak ve örnek eleman yetişmesi, d) iletişimin kardeşlik bağı gibi, iki yönlü ve devamlı oluşması şeklindedir.

Yetişen elemanın kendisinin yerine geçebilme boyutunun ötesinde, daha ileriye yönlendirebilmesi ve geliştirmesini de kapsamalıdır. Tüm uygulamalı mesleklerde, hekimlik, sanat temelli boyutlu; seramik, resim gibi, hocalık ve din hizmetlerinde de benzer uygulamaların olduğu gözlenmektedir.

Mesleki beceriler uygulamalarının Hekimlikteki anlamı bu olmaktadır.

Başlıca uygulama teknikleri

- 1) Arkadaşlık (Accompanying):** Eğitilen ile eğitenin yan yana birlikte olması, birlikte yapması yaklaşımıdır.
- 2) Yetiştirme (Sowing):** Bir işi vererek yapması, sonra yaptığı hatalardan öğrenmesi, zamanla bu becerilerini geliştirmesidir.
- 3) Katalize etme, katkıda bulunmak (Catalyzing):** Bireyin kendi yaptığı işi irdeleme ve bunu daha güzel ve daha iyi olması için destekleme ve yol göstermedir. Farklı düşünmesi için beyin fırtınası ile farklı veya zıt örnekler, gerekçeler sunarak, doğruyu bulmasını sağlamakta bu yaklaşım içindedir.
- 4) Gösterme, demonstrasyon (Showing):** Birçok uygulama anlatma ile değil, gösterme ile anlaşılabilir ve bizzat yapması ile de pekişmektedir. Kendi yaptığını örnek olarak sunmak için yetkin ve etkin olarak beceri sahibi olmak gerektiği de unutulmamalıdır.
- 5) Ürünü toplamak, Sınav (Harvesting):** Bu klasik soru sorma değil, beceriyi sınav gibi yaptırarak, teorik ile pratiği uygulaması istenmektedir. Değerlendirme kendisince olmalı ve kritik beceri altında ise tekrarlama, belirli düzeye ulaşana kadar yapması istenmelidir. Her durumda irdelemede yapılanlarda düzeltilecekler yapılarak ilerleme sağlanmalıdır. Birey yaptığı için anlamını farkında olmak, hekimlikte hatanın neden kabul edilemez olduğunu kavramalıdır. Bu açıdan bireye göre yaklaşımın önemi anlaşılmış olacaktır.

Birkaç açıdan Mentorluk yaklaşımı

Hekimlik mesleğinde sadece beceri kazanma açısından mentorluk değil birçok açıdan, temel olarak insanlık boyutunda da mentorluk yapılmalıdır. Başlıca konular:

- 1) Çoklu Mentor olması:** Her hekimin farklı uygulama ve görüşleri algılaması ve kendi yöntemini seçebilmesi için gereklidir. Bir başka deyişle de, bir ressam birçok türde resim yaparak kendini bulması ve eğer karakalemde özgün ise onu geliştirmesi istenebilir. Bir talebenin de birçok stajı yaparak, daha sonra uzmanlığını seçmesi gibi bir boyutta bu kapsamda görülmelidir.
- 2) Uzman veya yetkin mentor:** Bazı konularda düşünce adamları ile belirli konuları konuşmak, görüşleri açmak ve mesleğe katkıda olması gerektiğinin önemi anlaşılmıştır. Örneğin iletişim ve ilişki konusunda bu konuda uzman olan kişi ile bir sertifikasyon yaklaşımı, bireyin uygun düzeyde ve talebi ile kendisine çok şey katabilir.
- 3) Organizasyon Mentoru, Yönetim Mentorluğu:** Bir hekim tıp alanında olmasa bile, hukuk, etik veya yönetim açısından doğrudan bilgi ve tecrübe alması zamanımızda tıp

eğitimine aklanan bir boyut olmaktadır. Yönetim metodunda eğitim tekniklerinde, hocalık formasyonu da olması beklenilmektedir.

- 4) **Endüstri Mentoru, Araştırma Mentoru:** Çalışmanın nasıl yapılacağı, örnek seçimi, araştırmalar da biyo-istatistik konusunda uzmanlarca verilebilir ve sık yaklaşımlar ve tez çalışması yaptırılabilir.
- 5) **İşlem Mentoru, İş ve iş yürütülmesi, tedavi ve izlemin yaklaşımı, karar ve algı yönetimi Mentorluğu:** İş ve işletme hekimin sıklıkla servis yönetiminde olması uzmanlık yetkisi alanlarda gerekmektedir.
- 6) **Teknoloji Mentoru:** Gelişmeye açık olması, devamlı teknolojiyi izlemesi ve adapte olması yönünde eğitilmesi ve sertifika alması boyutudur.
- 7) **E-Mentorluk:** Hekimlikte danışma gerektiğinde, çoğunlukla mesai saati dışında olmaktadır, bu durumda internet ve e-posta veya mesaj, mms yolu ile hasta bilgisi, röntgen ve diğer veriler gönderilerek yorumlar istenilebilmektedir. Hekimlikte bu şekilde uzmanlar 24 saat kesintisiz hizmet sunabilmektedirler.
- 8) **Diğer konularda Mentorluk:** Tıp Mesleğinde başlıca sertifikasyon şeklinde eğitim alması, kısaca bilgi ötesinde beceri kazanması istenen konular şunlardır:
 - a) İletişim Bilimleri
 - b) Eğitim Metotları
 - c) Mesleğinin Gelişimi, Çağın ilerisinde eğitim
 - d) Medikal Hukuk/malpraktis, etik, Otonomi (Bireysel Tercih)
 - e) Hekimlik Yaklaşımları (Kanıtı Dayalı Tıp/Tanı Koyma)
 - f) Hekimlik Yaklaşımları – Uygulamaları
 - g) Güzel Sanatların bir dalı ile uğraşmak
 - h) Felsefe ve sosyal konularla ilgilenmek, çalışmak
 - i) Sağlık Ekonomisi

Mentorluk

Hekimlik mesleğinde mentorluk arkadaşlık boyutunda olduğu için doğal olarak iki yapılanmanın olduğu gözlenmektedir.

- 1) **Resmi Mentorluk:** Mesleki beceriler derslerinde yapılan yaklaşımları kapsamaktadır.
- 2) **Resmi olmayan özel mentorluk:** Gençlere meslek seçimi, ayrıca hekim davranışları açısından örneğin toplumda kahve içmesini öğretme, konuşma ve oturma adabı bu kapsamda olmaktadır.

Hekimlikte rol model olarak örnek olunması açısından bazı özel danışmanlık gündeme gelebilmektedir. Örneğin:

- 1) **Duruma göre Mentorluk, Geçici ve özel bir konuda olanlar;** hekimlerin uzmanlık seçimi ve mesleklerin olumlu ve olumsuz yönlerinin objektif sunulması gibi.
- 2) **Gözlemsel, danışmanlık, süpervizör Mentorluk;** öncelikle bireyin sizi üst denetim olarak kabul etmesi gerekir, size soracağı konularda da sizin bilgi ötesi yorumlarınızda da tam doğru ve gerçeği iletmeniz beklenilmektedir.
- 3) **Mentor grupları;** Birbirlerine karşılaştıkları durumlar ve çözümleri ile olumlu etkileşim yapılmasını dağlamaktır. Olumsuz ve şiddete dönen ekiplerden kaçınılmalıdır.
- 4) **Flaş Mentorluk, Tek karşılaşma ile olan mentorluk;** bir defa bir araya gelerek serbest olarak karşılıklı konuşup etkileşim sağlamaktır.

Mentorluğun Yararları (Olumlu ve Olumsuzlukları)

Bir yapılan işlemde olumlu netice alınırsa bu örnek olur ve olumlu katkıdır. Ancak hekimlikte ilk uygulamalar maketlerde yapıldığı da dikkate alındığında olumlu olması beklenilmez. Bu açıdan hatalı yaklaşımlar gösterilerek, kısaca olumsuzluklar dikkate alınarak, bir ibret olarak yapmaması istenir ve beklenir, sonuçta hataların düzeltilmesi ile ilerleme ve yücelme sağlanabilir. Bu açıdan olumsuzluklarda yarar olarak irdelenmektedir.

- 1) **Kariyer geliştirme;** devamlı ilerleme, gelişme kariyerleşme, uzmanlaşma ve bir sanat eserinde de usta ve sanatkâr olma boyutuna gidiştir.
- 2) **Yüksek potansiyel Monitörlük;** Bir sanatkârın devamlı ilerleme ve gelişmesi ile üstün düzeye çıkmasıdır. Picasso, ilk planda fotoğrafik resim yaparken, kübizm ve farklı yorumlara geçmiş ve en sonda da çizgi modelini oluşturmuştur. Bu ondaki sanatsal gelişim düzeyidir.
- 3) **Aykırılık/diversity Mentorluğu;** bir bilim adamı konuyu aykırı yönlerini de gündeme getirmelidir ki daha çok fikirlerini geliştirebilsin. Eğitimde beyin fırtınası bir önemli metot kapsamındadır. Yeni bir bakış açısında getirilmesi için her türlü farklı düşünceler ortaya konulmalıdır. Niye tedavi ediyoruz sorusunun hekime sorulması gibi aykırı görüşler ile yapılanma yapılabilir.
- 4) **Zıt, ters/reverse Mentorluk;** tam teknolojik gelişmiş ventilatörler yerine el tipi ventilatörlerle desteğin sağlanmasının öğrenilmesi gibi, basit yaklaşımlarla da desteğin sağlanması öğretilmelidir.
- 5) **Bilgi nakli/transferi Mentorluğu;** hekimlikte hoca değil, arkadaşlar arasında birbirlerini karşılıklı eğitmesinin öğretilmesidir. Hekimlik bir ekip meselesi olduğuna göre, karşılıklı ve uzmanın denetiminde eğitimi birbirlerine yapmasıdır. Burada mentor zıt ortamlar yaratarak bireylerin reaksiyona ve davranış geliştirmesine bakabilir.
- 6) **Diğer;** bireylerde farkındalık ve düşünce boyutunun gelişmesi, bilgiyi işleme, her bireyin/hastanın farklı olduğu, şartların değişkenliği ve bu değişkenliğe çözüm, adaptasyon becerisinin kazanması yanında, kendisinin arkadaşı ile farklı olduğu ve bu farklılığın tümünün doğrusal boyutta olduğunun kavranmasıdır.

Yorum

Zarara oluşmadığı sürece tüm yapılanlar, kısaca bireysel farklılıklar, tüm sanatta da olduğu gibi, hekimliğin bir sanatsal yaklaşım olduğu da dikkate alınarak, bireyin gelişmesi ve iyiye değişiminin sağlanmasıdır. Bu tamamen bireyin talebi ve arzusuna göre yapılanmaktadır.

EĞİTİM MENTORLUĞU Etik İlkeleri

TANIMLAMALAR.

Etik Felsefe Biliminden temel alan ve onun bir alt dalı olan bu bilim dalı, teorik soyut kavramlar ile somut uygulama yaklaşımlarını bütünleştiren bir daldır.

Temel olarak yaklaşım; “doğru nedir” yapısı ile teorik yaklaşım ve “ne yapmalıyım” soruları ile de uygulamayı irdelemektedir. Etik hukuksal gerekçelendirmenin ötesinde, bilimsel sorgulamayı gerekli kılmakta ve kalıplara dayalı olmayıp, çeşitli yol gösterici ilkeleşme temelli yaklaşımını öngörmektedir. Etik, ahlak felsefesi olarak da tanımlanmaktadır.

Eğitim, verilebilen bir işlem ve buna bağlı bir süreç olmayıp; bireyin tutum ve davranışlarını olumlu olarak geliştirmesidir. Öğretim ve beceri kazandırmanın ötesinde bir eğitim biliminin bileşkesidir. Öğretici ile öğrenen arasında, bireyin tutum ve davranışını olumlu olarak gelişime taşımasıdır. Eğitim, sadece ders anlatım ötesinde olduğu, özellikle tıp eğitiminde, pratik beceri kazanması ve insanlık boyutunu yakalanması istenilmektedir. Yöntem olarak eğiticinin Mentor ve Koçluk yapısı ile tümünden bütünleşik Uyarlayıcı tüm eğitsel metotları kullanan olması modern eğitici kavramında beklenilmektedir.

Eğitimin anlamı

- 1) İnsanın kişiliğinin birey olarak, kendine özgü ve yaşına uyum sağlayarak, toplumla bütünleşerek, tam gelişimi
- 2) İnsan Haklarına saygıyı güçlendirmeli, birey hakları temelinde, toplum ile bütünleşerek hakları hak edişe göre dengelemeyi
- 3) Temel olarak bireyin bağımsızlığı, hürriyeti, özgün ve özerk boyuta gelmesini sağlamalı
- 4) İnsanları aynı türün elemanı olarak, kardeşlik bağı ile bağı olduğu, tüm milletler, ırklar, inanışları ve cinsiyeti bireyin özellikleri olarak, aynı düzeyde kabul ettiği
- 5) Anlamayı, toleransı ve kardeşliği sağlamayı, kendine ve insanlığa yardım ve destek vermeyi, empati yapmayı
- 6) Barışın kendinde ve sosyal boyutta ve toplumda sağlanması ve korunmasında etkin olmayı davranışa kazandırmayı, tutumu oluşturmayı sağlamalıdır.
- 7) Öncelikle kendisinin geliştirilmesi ve yücelmesi ile birlikte milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek, çağdaş ötesi gelecek için eğitilmelidir.

Eğitimin amacı

- 1) İnsanın kişiliğinin, becerilerinin, zihinsel ve fiziksel yeteneklerinin mümkün olduğunca geliştirilmesini hedefleyecektir.
- 2) İnsanın, kişiliğinin özgür bir toplumda, faal bir yetişkin yaşam için hazırlayacak, kendi ve başkalarının, kültürel kimliklerine ve değerlerine saygıyı geliştirecektir.
- 3) Öğrenmenin hayat boyu devamlı olduğu gerçeği ile pasif öğrenmeden, aktif öğrenmeye, kendini yönlendirebilen, bağımsız ve eşgüdüm çalışma metotlarını almalıdırlar.
- 4) Konu ve sınavları meslek yeterlilik ve sosyal değerler üzerine olmalı, bilginin birikimi ve çağırılması üzerine olmamalıdırlar.
- 5) Eğitiminin zorlayıcı ve cezalandırıcı olamayacağını, bireyin talebi doğrultusunda kendi otonomisi ile destek ve ödüllendirme temeline dayalı olmasını öngörmektedir ki, bunun temel yöntemi Uyarlayıcı (Tuning) olmalı, Mentorluk ve Koçluk yöntemlerini kapsamalıdır.

Eğitimin Hekimlikte öğrenim ötesi olduğu kavranmalıdır

- a) Hekim, insanın ve insanlığın avukatı, savunucusu ve desteği olmalıdır.

- b) Hekim, verilerden karar verici, hâkim boyutunda olmalıdır. Veri, bilgi, empati ve etik boyutları bütünleştirerek kararını oluşturmaktadır.
- c) Hekim sübjektif değil, objektif olarak verileri ve durumu kaydedici olabilmelidir. Benlik boyutunu nötrleştirmeyi ve bu beceriyi kazanmalıdır.
- d) Kanıt düzeyine göre irdeleme yapmalıdır. Hasta ve olgudaki değişimlere göre kararı değiştirmeyi, izleme bağlı olarak hastayı algılamalı, hasta var, hastalık yok diyebilmelidir.
- e) Eğitici olduğu kadar, eğitilebilir olmalı, açık fikirli olmalı, yaşam boyu eğitimini sürdürmelidir. Peşin hüküm içinde olmamalıdır.
- f) Sabırla gözlemci olabilmeli, izlemde ön yargılardan sıyrılabilmelidir
- g) Uygulamalarda beceri kazanmalı, yeteneğine göre gelişmeli, geliştirmeli ve uzmanlaşmalıdır
- h) Etik boyutta planlamalı, programlayıcı ve hazırlık yapabilmelidir, hazır olmalıdır.
- i) Zarar vermeme ötesinde, koruma ve gözetmeli, dikkat ve özen göstermelidir, ihmalden kaçınmalıdır.
- j) Danışman, rehber ve yol gösterici olmalı, rol model olmalıdır.
- k) Yardım amaçlı yaklaşımlar yapmalı, fedakârlık yapabilmelidir
- l) Amaca yönelik tetkik, tedavi ve yararlı olmalı ve fayda sağlamalıdır.

Eğitimin genel boyutu

- 1) Eğitim bir kültürleşme, ilerleme, gelişme Innovasyon boyutudur. Kültür Bir bireyin toplumda paylaştıkları her şeyi kapsayan karakterler olup, genetik olarak geçmeyen, öğrenilerek kazanılan faktörlerdir. Sosyal Antropoloji Bilimi temelde kültürü inceleyerek; aile, kaynaklar, çevre, din/devlet, insan ve eğitimi, sanat ve teknolojisini belirli gruplandırmalar içinde irdeler. Kültürleme (enculturation= eğitim /sosyalizasyon), kültürlenme (culturation= etkileşim sonunda yeni yapılanma) tanımlarının temelde eğitimle sağlanabildiği gözlenmektedir.
- 2) Eğitim bir kültürel değişimi gerekli kılar. Kültürel değişimler belirli teknolojik devrimsel boyutlarla etkileşerek oluşmakta, bu değişim doğal olgu olması yanında sürekli ve önüne geçilemez niteliktedir. Avcılık ve toplayıcılık kültüründen, tarım ve hayvancılığa, endüstri devriminden bilişim çağı veya küreselleşmeye doğru bir süreç yaşanmaktadır. İnsanlar geçmişe değil, geleceğe, geleceğin yapılanmasına, kültürüne göre statik değil, dinamik ve gelişmeci, yetiştirilen bir süreçtir.
- 3) İnsan varlığının devamı geleceğe göre yapılanma, kültürleşme ve eğitimidir. Canlıların yaşam süresi sınırlıdır. Varlığın devamlılığı, özellikle hayvanlarda yeni nesle genetik karakterlerin aktarılması türündedir. İnsanlarda ise bunun ötesinde, temelde kültürel gelişmeyi sağlayacak nesil oluşturmaktır. Bunun tek yöntemi eğitimidir. Mevcut kültürel yapının ötesinde, gelişimsel yapıyı hedefleyerek olmalıdır.
- 4) İnsan temeldir ve insanın yetiştirilmesi, eğitilmesi esastır. Olumsuz boyut eğitim kapsamı içinde değildir ve insanlık dışı olanlar bu kapsamda olamaz. Medeniyetin oluşması ve geliştirilmesinde en önemli ve tartışılmaz ve ölçülemeyecek boyuttaki değerlerin insan olduğu kabulü ile eğitime bakılmalıdır. Değişimin değerlerle birlikte tanımlanmasında, değerlerin ilkeleşmesinde olumlu yönde rol oynayan etiksel

irdelemedir ve bu süreç kaçınılmaz olarak görülmeli ve küreselleşen dünyada giderek artan bir şekilde gelişim gösterecek boyuta eğitimle çekilmelidir. Eğitim konusunda etiksel yapılanma bu boyutta ve süreçte değerlendirilmelidir. Tüm toplumsal yapılarda eğitimci (öğretmenler) ayrı ve önemli konumda tutulmuş ve birçok kültürde alturistik (fedakârlık) davranışın bir örneği olarak gösterilmektedirler.

- 5) Etik, eğitimde özel bir önem taşır. Öğretmen, öğrenci ve yöneticiler ahlaki sorularla kuşatılmışlardır. Ahlaki kararlar almak bir seçim yapmayı beraberinde getirmektedir. Kuşkusuz ahlaki seçimde daha iyi bir alternatif ortaya koymak için verilen karardır. Bu açıdan hekimlerin etik boyutta olması bir zorunluluktur.

MENTOR BAKIŞI İLE EĞİTİCİNİN MESLEK ETİĞİ

Giriş

Eğitim bilimi sadece eğitimi alan ve veren bireysel özellikleri yanında, toplumsal, siyasal ve ekonomik işlevleri de bulunan bir olgudur. Eğitimi alan kişi sadece kendisi için değil, toplumsal amaç içinde eğitilmektedir. Ancak hiçbir eğitsel yapılandırma bireylerin haklarını, özellikle özerklik ve özgüllüğüne etkileme şeklinde bile olsa bir yaptırıma onam vermemelidir. Normları oluştururken, temel olarak “bize yapılmasını istemediğimiz şeyi başkalarına yapmamalıyız” altın kuralı (empati yapmak) yaklaşımı öngörülmelidir. Mentor yaklaşımında eğitici ve eğitilen kardeş ve arkadaş gibi yakın ilişki içinde olmalıdır.

Etik normları eyleme dönük bir ahlak felsefesi olup, bu işlevle özerk bir bilim olmaktadır. Etik felsefesi; neyin iyi, neyin kötü, neyin faydalı, neyin zararlı, neyin kabul edilebilir veya kabul edilemez olduğunu irdelemeye çalışan, bilimsel sorguları oluşturan bir bilim dalıdır. Eğitimde etik ilkeler, genel etik kurallarının eğitim işlevine uyarlanması olarak kabul edilmelidir.

Mentorlukta etik prensipler başlıca dört grupta toplanabilir;

- 1) **Haklar Yaklaşımı:** insan olmanın doğal hak ve özgürlükleri temelinde yapılandırılır. Bireyin, öğrencinin hakları ve otonomisi, talebi temelinde yapılandırılmalıdır.
- 2) **Hukuka, Etik ilkelere Uygunluk Yaklaşımı:** Adalet, karşılıklı hakların dengelenmesi, hukukun üstünlüğü (bireyin özerkliğinin öncelikle ele alınması ve korunması temelinde hukuksal yapı) kollamak ve gözetmek yaklaşımı esas unsurdur. Yasalara ve usullere uygun, uygulanması olası, ahlaka veya genel ya da bireysel etik kurallara uygun nitelikte olanlar ancak kabul edilmelidir.
- 3) **Faydacı Yaklaşım, öncelikle zararımız dokunmamalıdır:** Kararlar ve yaklaşımlar öncelikle zarar vermeme temelinde olmalı ancak faydaya yönelik olmalıdır. Bireyin yararına olmayan ve bunun zorlayıcı olmadan, bireyin otonomisi ile yapılması dikkate alınmalıdır. Bireye saygı ve onuru ile değer boyutu ile yaklaşım şarttır.
- 4) **Bireysel Yaklaşım:** Tüm yapılanma birey temelli olmalıdır. Toplumsal fayda için birey feda edilemez, hakları hiçbir şekilde zedelenemez. Değer yaratmak olduğu ve en büyük değer de insan olduğu dikkate alınarak, eğitim işlevi yapılandırılmalıdır. Bu temel üzerine öğretmenlik meslek etiği ilkeleri aşağıda oluşturulmuştur.

Mentor yaklaşımı temelinde Öğretmenlik Meslek Etiği İlkeleri

- 1. Profesyonellik:** Eğitici olabilmek için yetkinlik ve yeterlilik koşullarının ikisi de bulunmalıdır. Akademisyen olmak tek başına yeterli olarak görülemez. Etik yaklaşımı olmayan eğitici olamaz.
- 2. Hizmette Sorumluluk:** Sorumluluk genel anlamda, belirli bir görevin istenilen nitelikte ve nicelikte yerine getirilmesidir. Eğitim işlevi, bireyin yaşamı ve toplumun gelişimi ve geleceğini doğrudan etkileyen meslek olduğundan dolayı, eğitimcilerin doğrudan sorumlu oldukları bilinci ile kendi davranışları ve toplumsal etkileşimleri açısından da sorumluluk taşımaktadırlar.
- 3. Adalet:** Eğitici, bireylerin hakkına tam uymalı, doğru ve dürüstlük örneği olmalı, eğitilen bireylere hak edişe göre eşit, ilişki ve iletişimlerde saygın, barış ve düzeni gözetken, gereksinimlerin karşılanması ötesinde yaklaşımlarda bulunan, kişi hak ve özgürlüklerini ile özerkliklerine sevgi ve saygı geliştiren, hukukun üstünlüğü temelinde, birey yanında kamuyu da dikkate alan, barışı koruyan ve herhangi bir suç işlemlerini önleyen tutum ve davranışlarda bulunmalıdır. Anayasa ve yasaların (TCK 1. Maddesi gibi/*Ceza Kanununun amacı; kişi hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenliğini, hukuk devletini, kamu sağlığını ve çevreyi, toplum barışını korumak, suç işlenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir*) tanımladığı yapıda olmalıdır.
- 4. Eşitlik:** Eşitlik kavramı; yararların, hizmetin olduğu kadar sıkıntıların dağıtılmasında uygulanacak sınırların belirlenmesini içerir. Eşitlik, bireysel eşitlik, kısmi eşitlik ve toplumların ve toplulukların eşitliğini de kapsamaktadır.
- 5. Sağlıklı ve güvenli ortamın sağlanması:** Eğitim verilen ortamın düzenli ve güvenli olması yanında, sağlıklı olması da mutlak gereklidir.
- 6. Yasa ve Usullere Uyum:** Yolsuzluk olarak tanımlanabilecek, bir çıkar karşısında yetkilerin yasa ve hukuk usulleri dışında kullanılmaması gerekir ve maddi ve manevi kazanç teminine de yönelik yaklaşımlar yapılmaması etik ilkeler olarak gereklidir.
- 7. Dürüstlük, Doğruluk ve Güven:** Etiksel davranışlarda, iletişim ve ilişkilerde doğru, dürüst ve içten olmayı gerekli kılar. Eğitimde temel ilişkiler güvene dayalı olup, bununda öncelikle doğru ve dürüst olmakla başladığı unutulmamalıdır.
- 8. Tarafsızlık:** Tarafsızlık ve nesnellik, insanın hiçbir temel fikri ve düşüncesinin olmaması olarak algılanmamalıdır, insanın bireyleri ve nesnelere oldukları gibi görebilmesi, kavraması, kendi istek, korku veya benzeri etmenlerden ayırabilmesi ile tarafsızlık oluşabilir. Burada temel unsur aklın bilimsel olarak kullanılmasıdır.
- 9. Mesleki Bağlılık ve Sürekli Gelişim:** Mesleğe bağlılık, gelişim ve gereksinimlere göre, kısaca ilerlemeye bağlı olarak yerinde ve zamanında kullanımını, ortak etkileşimi, basın ve yayını izlemeyi, katkıda bulunmayı gerekli kılar. Eğitim, beşikten mezara kadar devamlı bir süreç olduğu unutulmamalıdır.
- 10. Saygı:** Eğitim, temelde bireye ve topluma insanlık değerlerine ve bunun bütünlüğüne saygı duyulması ve bunun geliştirilmesini gerekli kılar. Hakaret yanında aşağılamanın da bir suç kavramı içine alındığı dikkate alınarak, bunun bizzat gösterilerek kazandırılması eğiticinin temel görevidir.
- 11. Kaynakların Etkili Kullanımı:** En kıt ve değerli kaynağın zaman olduğu gerçeği temelinde, eğitsel sürecin etkin ve verimli kullanılması ve bireylerin yararına sürecin oluşturulması gerekir. Bu amaçla eğitsel yaklaşımdan önce; eğitimden güdülen amaç, gerekli görülen iletişim ve eğitim plan ve projeler, eğitim kaynağı, ortam ve geri dönüşü,

algılanma, eğitsel hatırlama, beceri kazanma vurgusu gibi etmenler özenle düzenlenmelidir.

EĞİTİMDE ETİKSEL GEREKLİLİK

Eğiticinin yaptığı işlevi yücelterek, eğitim alan bireyi zorlaması söz konusu olabileceği dikkate alınıp etik değerlere özen gösterilmesi vurgulanmalıdır. Sosyal ve kültürel temelde eğitime etiksel olmayan birçok etmenin bir hakmış gibi gösterilmesi de, etiksel ilkelerin zedelenmesi sonucunu doğurabilecektir. Hakların hiçbir şekilde yok saylamayacağı ilkesiyle, azaltılması, engellenmesi, kısıtlanmasının bile hangi gerekçeler ileri sürülse bile kabul edilemeyeceği vurgulanmalıdır. Eğitim alan bireyin özellikle korunması bu açıdan da önemlilik arz etmektedir. Eğitim alanının sadakat ve saygısının oluşması ve geliştirilmesi de başlıca hedeflenenler içinde olmalıdır.

Eğitimde temel etik vurgular,

Deontolojinin ilkeleri temel alınarak oluşturulabilir. Bunlar;

- a) **Adalet,**
- b) **Öncelikle zarar vermemek,**
- c) **Yararlılık,**
- d) **Özerkliğe saygı (bireyin otonomisi) olup,**

Uygulamalarda da;

- a) **Güven oluşturma,**
- b) **Sadakat ve**
- c) **Gizlilik** olarak tanımlanabilir.

İLKELER

1) Haklar: İnsan Haklarının Evrensel Beyannamesi temelinde, tüm bireylerin hakları olup, bunlardan vazgeçilmesi, ertelenmesi, daraltılması ve ortadan kaldırılması kabul edilmediği gibi, eğitimin de bu kapsamda olduğu dikkate alınmalıdır. □ **Birey Hakları:** Avrupa Sosyal Anlaşma ve İnsan Hakları Mahkemesinin ilk maddeleri olan; a) bireyin haklarının önceliği, bireyin özerkliği ve özgürlüğünün hukukun üstünlüğü çerçevesinde alınmasının gerektiği ve b) bireyin toplum ve yönetim tarafından haklarının mahrum edilmesinin engellenmesi prensipleri çerçevesinde, eğitiminde en temel haklar içinde olduğunun kabul edildiği vurgulanmaktadır. Bireyi göz ardı eden ve sevgi ile saygıyı oluşturmayan, kısaca etiksel değer taşımayan hiçbir sistem, hangi şartlarda geçerli olduğu varsayılsa bile veya gerekçe tutulsa bile, kabul edilemez olarak kabul edilmelidir. Bu etkileşim her açıdan ve eğitim işlevindeki tüm bireyler (eğitimi veren ve alan) için de geçerlidir. Eğitim alanının eğiticiyi seçmesi ve değerlendirmesi konusu giderek etkinlik kazanmaktadır. Eğiticinin verdiği notların kendi başarısının da birer simgesi olduğu dikkate alınmalıdır.

Eğitim, insana yapılan bir yatırım olup, bilişim çağında en büyük zenginliğin etkin yetişmiş insan gücü olduğu gerçeği öğreticilerce algılanmalıdır ve bireye buna göre yaklaşımlar yapılmalıdır.

Eğitimin yoğun toplumsal veya basın, yayın yolu ve yöntemleri ile yapılsa bile, bireye yönelik olmalı ve bireyin gelişimi ve yüceltilmesini amaçlamalıdır. Uzaktan eğitim, sadece metod açısından ayrıcalıklı kabul edilmelidir.

2) Eğitim tanımı ve amacı: Öğretim değil, eğitimin hedeflenmesi, tutum ve davranışın çağın ötesinde geleceğe yönelik değişiminin temel alınmasının gerektiği önemsenmelidir. Eğitim bir etkileşimdir, olumlu yönde, kültürel bir değişim olarak görülmelidir.

3) Beceri kazanma, özellikle üniversite yapısında, bir standart uygulamayı öğrenme olarak algılanmamalı, yorumlama, bir üst düzeye çıkarma becerisini kazanma olarak hedeflenmelidir. Her eğitsel çabanın, eğitim işlevini oluşturması hedeflenmelidir.

Toplumsal kalıpların, örf, adet ve geleneklerin, kültürel yapıların öğretilmesi özellikle eğitsel değil, öğrenme tanımı kapsamında alınmalı, Çocuk Hakları Sözleşmesinde belirtildiği gibi, tutum ve davranışları gelişimsel etik boyutunda irdelemeyi, bireysel özerk ve özgür yapıda, gerçekleşmiş oluşumlara dayanma değil, bunları yorumlayan ve irdeleyen nitelikte yaklaşımlar hedeflenmelidir.

4) Düzey ve Süreç: Her bireyin kendi yeteneğine uygun eğitimi alması gerektiği kabulü ile buna göre yaklaşımın yapılması gerektiği. Düzeyinin üstünde zorlamaların kabul edilemeyeceği, konumunun değiştirilebileceği, hakaretin ve aşağılamanın birer suç unsuru olarak TCK kapsamında olduğu vurgulanmaktadır. Başarısız kabul edilme yerine, düzeyine uygun eğitime alınmasının benimsenmesi gerekir. Özürlü olanların bile düzeylerine göre eğitilebileceği öngörülmelidir.

Eğitimin bir süreç olduğu dikkate alınarak, eğitimin beşikten mezara kadar tüm yaşantı boyunca süreceği ve gerekli olduğu anımsanmalıdır. Bu açıdan birey devamlı eğitilebilir düzeyde olmasına özen gösterilmez.

5) Gizlilik: Öğrenciler ile ilgili hiçbir verinin onun aleyhine kullanılmayacağı ve tümünün olun gelişimi amacını gütmemesinin gerektiği önemsenmelidir.

6) Eğitici (Öğretmen): Başarı ve başarısızlığının değerlendirmesinin bilimsel esaslara uygun olarak yapılması, yazılı ve benzer değerlendirmenin yetersizliğinin öncelikle kabul edilmesinin gerekli olduğu, becerilerin irdelenmesinin öncelikli olduğu vurgulanmaktadır. Başarı ve başarısızlıkta eğitimin aynı düzeyde etkin ve sorumlu olduğu dikkate alınmalıdır. Eğitici bireye uygun yaklaşımları öngörmeli ve uygulamalıdır. Eğitici, eğitimin bilgi ve beceriye dayalı, bilim temelli sanatsal bir işlev olduğu temelinden yaklaşmalıdır. Zarar oluşturmama temelinden hareketle, yarara yönelik, etkin ve doğrusal iletişim ve ilişki kurulması, uygun ve dengeli basamaklama ile eğitsel plan ve projelendirme yapılmalıdır. Tüm eğitsel ortamın ve sürecin oluşması ve oluşturulmasının yetki, görev ve sorumluluğu başta öğreticinin olduğu unutulmamalıdır.

Eğitimin bir amacı da bireye yetkinlik kazandırmaktır. Diplomalardan bunun belgesidir. Yetkinlik belgesi olanların bilimsel ve/veya hukuksal gerekçeler olmadan tartışılması bile sakıncalı görülmelidir.

7) Eğitim saygıyı oluşturma ve geliştirme olmalıdır: Tüm bireylerle ilgili çalışmalar ve sosyolojik veriler, bireye duyulan saygıyı etkilememeli, bozmamalıdır. Cahil olmanın bir aşağılama veya rahatsız edici bir konumda görülmemesi ve vurgulanmaması gerekir. Zorla eğitim olmayacağı gibi, saygı ve sevgi temelinde olmayan ve bunu zedeleyen hiçbir unsurun eğitimle alakalı olamayacağı unutulmamalıdır. □ Verilerin analizi ve yorumlanması: Hiçbir sosyolojik veri, bireyi ve toplumu yargılayan ve onun değerleri veya

özelliklerine yönelik, onu kötüleiyici özellikle aşağılayıcı olmamalıdır. Hakaret unsurunun ise ceza gerektiren bir durum olduğu vurgulanmalıdır.

8) Tüm etik değerlere tam uyum: Tüm işlevlerde genel ve özel etiksel prensipler yanında, genel etiksel ilkelere de uyum gereklidir.

9) Eğitsel Araştırma ve Çalışmalar: Tüm eğitim konusundaki yaklaşımlara, eğitimin etik ilkelere uygun olarak yapılması öncelik kabul edilerek başlanılmalıdır ve aynı şekilde sürdürülmelidir. Bilimsel olmayan çalışma ve yaklaşımlar etiksel kabul edilemez. Etik ilkelere uymayan hiçbir çalışma da onay almamalıdır. Etik dışı olan ve etik dışı elde edilen verilerin yayınlanması kabul edilemez ve gerektiğinde hukuksal yaklaşımlara başvurulmalıdır.

10) Etiksel ilkeler danışma niteliğindedir: Tüm eğitsel yaklaşımlar öncelikle eğitmenin sorumluluğunda olup, yetki, görev ve sorumluluk çerçevesinde irdelenmelidir. Etik ilkeler ve temeller yol gösterici ve danışma niteliğindedir.

11) Bir amaç olarak öğrencinin iyiliği ön planda olmalıdır. Eğitimin amacı belli bir yaşam biçimini haklı çıkarmaktır. Toplumsal değerler geliştikçe o yaşam biçimi de gelişecektir.

DAYANAK ALINAN BAŞLICA BİLDİRGE ve SÖZLEŞMELER

- 1-**İnsan Haklarının Evrensel Bildirgesi** (Universal Declaration of Human Rights; WHO), 10 Aralık 1948
- 2-**Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüğün Koruma Sözleşmesi** (European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms); 4 Kasım 1950 ve ek 11 protokolü, Eylül 1953
- 3-**Avrupa Sosyal Anlaşma** (European Social Agreement), Ekim 1961, 19 Aralık 1966, 23 Mart 1976 Sivil ve Politik Hakların Uluslararası Sözleşmesi (The International Covenant on Civil and Political Rights and it's Optional Protocols)
- 4-**Çocuk Hakları Sözleşmesi** (Child Rights, WHO General Assembly, Kasım 1989)
- 5-**HASTANEYE YATIRILAN HASTA ÇOCUK HAKLARI** (Dünya Tabipler Birliği Güney Afrika Bildirgesi, 22 Ekim 1996)
- 6-**Madrid Psikiyatri Uygulama Bildirgesi** (Madrid Declaration on Ethical Standards for Psychiatric Practice; 25 Ağustos 1996, Almanya 8 Ağustos 1999, Yokohama, Japonya 26 Ağustos 2002 ve 12 Eylül 2005 Kahire (Mısır)
- 7-**Helsinki Bildirgesi** ve son 2008 Seul yazımı (Helsinki Declaration, 2008 Seul)

Meslek Etik Prensiplere genel anlamda kabul gerekir.

Kaynak:**Texas Eğitim Bölümü:**Meslek Etik Prensipleri Minnesota Öğretmen Hakları Konseyi (1996, Michael D. Huberty 1997)

1. Öğretmen profesyonel eğitim hizmetlerini öğrenciler arasında ayırım yapmaksızın yerine getirecektir.
2. Öğretmen, bütün öğrencilerini sağlık ve güvenliklerine gelebilecek zarardan korumak için gereken çabayı gösterecektir.
3. Yasalara göre öğretmen, mesleki açıdan ya da yasalarca gerekmedikçe başkalarına ait gizli bilgileri açıklayamaz.
4. Öğretmen, öğrenmeyi gerçekleştirebilecek bir atmosferin sağlanması için gerekli olan makul bir otorite kullanarak disiplini sağlayacaktır.
5. Öğretmen, öğrenciler, aileler ve meslektaşları ile olan mesleki ilişkilerini kullanarak özel çıkarlar sağlayamaz.
6. Öğretmen kasıtlı olarak çeşitli konuları çarpıtmayacak ve baskı altına almaya çalışmayacaktır.
7. Öğretmen kendisinin ya da başka öğretmenlerin nitelikleri ile ilgili gerçekleri ya da kayıtları bilerek tahrip edemez ve yanlış yorumlanmasına neden olacak eylemlerde bulunamaz.
8. Öğretmen, öğrencileri ya da iş arkadaşları hakkında kasıtlı olarak yanlış veya kötü niyetli açıklamalarda bulunamaz.

9. Öğretmen, yalnızca gerekli koşulları taşıdığı ve onaylanmış lisanslara sahip olduğu başvuruda bulunacaktır.

10-Profesyonel Sorumluluk: Eğitimciler, her öğrencinin potansiyelinin geliştirilmesini sağlayacak bir atmosferin yaratılması için çaba gösterecektir. Eğitimciler, öğrencilerine, meslektaşlarına, ailelere ve topluma karşı davranışlarında çalışma standartlarına ve etik ilkelere uygun davranacaklardır. Mesleki ilkeler, mesleğin eksiksiz yerine getirilmesini sağlamayı amaçlamakta ve ilkelere ilişkin yorumlar "Mesleki Uygulama Komisyonu" tarafından yapılmaktadır. Eğitimciler, ilişkilerinde ve davranışlarında mesleki bağlılık ve standartların korunmasında dikkatli davranacaklardır.

Mesleki Etik Davranışlar:

Eğitimciler, dürüstlük konusunda örnek olarak, kişisel niteliklerini sergileyerek, yasalara uyarak ve saygı göstererek mesleğin saygınlığını korumaya gayret göstereceklerdir.

I.Eğitimciler okul bölgesinin veya eğitim kurumlarının resmi politikalarını kasıtlı olarak yanlış yorumlayamazlar ve bu politikalara kişisel tutum ve kanılarını karıştıramazlar.

II.Eğitimciler, bütün mali kaynakları dürüstlikle kullanacaklar ve finansman işlerinde doğruluk içinde davranacaklardır.

III.Eğitimciler, kurumsal ve mesleki imtiyazlarını kişisel ve partizan amaçlarla çıkar sağlamak amacı ile kullanamazlar.

IV.Eğitimciler, mesleki kararlarını bozacak ya da etkileyecek bahşış, hediye veya ayrıcalıkları kabul edemezler.

V.Eğitimciler, hiç kimseye kendilerine bir avantaj sağlayacak herhangi bir hizmet ya da ayrıcalık sunamazlar.

VI.Eğitimciler kayıtlar üzerinde değişiklik yapamazlar ya da başkalarını bu tür davranışlara yönlentemezler.

Mesleki Uygulama ve Performans:

Eğitimciler, yasa veya düzenlemelere göre mesleki anlamda yeterli bulunduktan sonra, öğretmenlik mesleğinin uygulamalarını ve mesleki performanslarını yerine getirme sorumluluğunu da üstlenerek, yeterliklerini sürekli geliştirmeye çaba göstereceklerdir.

a. Eğitimciler bir görev ya da pozisyona mesleki profesyonellik temeline göre başvuracaklar, kabul edilecekler ve atanacaklar ayrıca yasal sözleşmeleri ya da atamalarındaki maddelere bağlı kalacaktır.

b. Eğitimciler, atandıkları görevi yerine getirecek toplumsal sağduyu, bedensel dayanıklılık ve zihinsel sağlığa sahip olmalıdırlar.

c. Eğitimciler, öğrenme ile ilgili amaçları gerçekleştirebilmek için öğretim yapacaklardır.

d. Eğitimciler mesleki açıdan sürekli kendilerini geliştireceklerdir.

e. Eğitimciler yürürlükte olan federal ve eyalet yasalarına, Texas Eğitim Bölümü düzenlemelerine, yerel okul bölgelerinin yazılı politikalarına uygun davranacaklardır.

Meslektaşlarına Karşı Etik Davranışlar:

Eğitimciler, meslektaşları ile olan ilişkilerinde etik açıdan örnek olacaklar, bütün meslek üyelerine eşit ve adil davranacaklardır.

I.Eğitimciler, meslektaşları ile ilgili gizli bilgileri yasal olarak ya da mesleki amaçlarla gerekli olmadıkça açıklayamazlar.

II.Eğitimciler, iş arkadaşları ve okul sistemi hakkında kasıtlı olarak çarpıtılmış açıklamalar yapamazlar.

III.Eğitimciler, yerel okul kurallarının politika ve yasal statülerine uygun olarak gerçekleşen işten çıkarma, değerlendirme ve işe alma süreçlerini yerine getirmek zorundadırlar.

IV.Eğitimciler, iş arkadaşlarının politik ve yurttaşlık hakları ile ilgili uygulamalara ve sorumluluklarına karışamazlar.

V.Eğitimciler iş arkadaşları arasında ırk, renk, ulusal ve etnik köken, yaş, cinsiyet, engellilik durumu ya da medeni duruma göre ayrımcılık, taciz ve baskı yapamazlar.

VI.Eğitimciler, kasıtlı olarak meslektaşlarının mesleki hak ve ayrıcalıklarını kullanmalarını engelleyemez ya da reddedemez.

VII.Eğitimciler, meslektaşlarının mesleki kararlarını etkilemek için özel davranışlarda bulunamazlar ve zorlayıcı araçlar kullanmazlar.

VIII.Eğitimciler mesleki bir hak olarak öğretimde akademik özgürlüğe sahiptirler ve hiçbir eğitimci federal veya eyalet yasalarının dışında bu hakkın kullanımına müdahale edemez.

Öğrencilere Karşı Etik Davranışlar:

Toplumun gözünde güven duyulanlar olarak eğitimciler, her öğrencinin etkili bir yurttaş olma potansiyelini gerçekleştirmeleri sürecini ölçbilmelidirler.

I.Eğitimciler her öğrenci ile saygılı, düşünceli ve adil bir yaklaşım içinde ilgilenenler ve disiplin sorunlarına okul kurulu politikaları ve yasalara uygun çözümler arayacaklardır.

II.Eğitimciler kasıtlı olarak öğrencinin aleyhine davranışlarda bulunamazlar.

III.Yasal ve mesleki gereklilikler nedeniyle açıklama zorunluluğu olmadıkça eğitimciler, öğrencilere ilişkin gizli bilgileri açıklayamazlar.

IV.Eğitimciler, öğrencileri bedensel ve zihinsel sağlığına ya da güvenliğine zarar veren öğrenme koşullarından korunmasına gerekli çabayı göstereceklerdir.

V.Eğitimciler gerçekleri çarpıtmadan sunmaya çaba göstereceklerdir.

VI.Eğitimciler öğrencilerin bir programa katılmasını adaletsiz bir biçimde engelleyemezler, öğrencinin bazı burs ve diğer kaynaklardan ya da avantajlardan yararlanmalarını ırk, renk, cinsiyet, engellilik, ulusal köken ya da medeni durumu yüzünden engelleyemezler.

VII.Eğitimciler makul bir neden olmadıkça, öğretim sürecinde öğrencinin bağımsız eylemlerini kısıtlayamaz ve öğrencilerin farklı bakış açılarını reddedemezler.

Aileye Karşı Etik Davranışlar:

Eğitimciler, toplumdaki yurttaşlık görevlerini yerine getirirken, aileler ve toplumun okullarını geliştirmeye katkıda bulunan diğer kişilerle işbirliği yaparlar.

I.Eğitimciler, öğrencinin yararına olacak konularda ailelerle işbirliği yapmak ve bilgi almak için gerekli çabayı gösterirler.

II.Eğitimciler, toplum kültürünü ve okuldaki, öğrencilerin ev ortamını tanımak ve anlamak için çaba gösterirler.

III.Eğitimcilerin, okul-halk ilişkilerinde olumlu bir rol oynayacakları açıktır.

ÖĞRETMENLERİN BEYANI

BEYAN: Yukarıda adı geçen “Mesleki Beceriler Eğitim Uğraşısına” katılan aşağıdaki imzaları olan öğretim elemanı ve öğretim üyesi olarak, Çocuk Hakları Sözleşmesi temelinde EsOGÜ TF Etik Kurulu bünyesinde geliştirilmiş olan “Eğitimde Etik İlkeleri” okuduğumu beyan eder ve Eğitim Bilimince kabul edilen etik vurguların tümüne tam ve en üst düzeyde uyacağımı taahhüt ederim.

SORUMLU EĞİTİMCİLER; Ad, Soyadı, imzalar ve tarih.

MENTOR/KOÇ EĞİTİM PLANI (GENEL UYARLAMA BASAMAKLARI)

Aşama 1 (Birinci Dönem):

Sağlık ekibinde bir partner (yardımcı eleman) olması (Bilinçsiz yetersizlik: Beceri ile ilgili eksikliklerinin farkında değildirler.)

Bu aşamada Yenidoğan kapsamında sanal doğumda malzemelerin getirilmesi, bebeğin kurulanması, sıvı dolu kavanozlara düşük basınç ve az hava vermeyi denemesi gibi yardımcılık görevi üstlenilmesi istenilmektedir.

Beceri laboratuvarında sanki dikkatsizce düşmüş gibi gazlı bezi yere düşürürüm ve öğrenci derhal alır ve kullanmaya kalkar, işte burada hemen elini tutup bunun kabul edilemez olduğu söylenir.

İnsanlar saçları ile oynarlar ve bunu farkında olmadan yaparlar, bunların engellenmesi ile bunların mikrop bulaştırma açısından önemi ile önemli bir boyut kazandırılmaya çalışılır.

Aşama 2 (İkinci Dönem):

Öğrendikleri sağlık bilgilerinin, uygulamaya yönlendirilmesi (Bilinçsiz yetersizlik: Beceri ile ilgili eksikliklerinin farkında değildirler.)

Burada ilaç sulandırılması, bazı bilgileri kendi aralarında iletmek, bebek taşınması, kucaklamasını öğrenme gibi yaklaşımlar eğitilmektedir.

Bebeği tutmak, yıkamak, giydirmek, bir plastik bebek bile olsa, bunu medikal olarak yapılması önemli katkı sağlar.

Aşama 3 (Üçüncü Dönem):

Detaylı uygulamaya yönelik, teknik bilgileri bilmeli ve yapmalı (Bilinçli yetersizlik: Becerideki yetersizliklerini fark ederler, ama henüz beceriyi öğrenememişlerdir.)

Bilimsel sorgulamayı, protokollere bakmayı, yaptıklarının sıralaması, zamanlaması ve etkin yapıp yapmadığını algılaması arzu edilmektedir.

Tıbbi yaklaşımlarda şematik olarak bakması, bebek için doğru olanı seçmesi beklenir.

Aşama 4 (Stajyer hekim):

Hastanın değerlendirilmesi, bakım yapısını oluşturma (rutin bakım, ikincil (destek & tedavi) bakım, yoğun bakım bu grupta eğitsel değildir) (Bilinçli yeterlilik: Yeni beceriyi öğrenmişlerdir, ancak doğru olarak uygulayabilmek için tüm dikkatlerini vermeleri gerekir.)

Sorun, hastalık ve durumlar hakkında tıbbi yaklaşımı yapması, fizik inceleme ve uygulamaları öğrenmesi gerekli görülmektedir. Uygulamalara göre sınav, uygulamalı sınav yapılmaktadır. Neden, niçin, nasıl ve tıbbi gerekçeleri sorgulamak ve iletmek ile yaptıklarının daha bilimsel boyuta çekilmesi sağlanır.

Aşama 5 (İntörn hekim):

Eğitim ve öğretim yardımcılığı, detaylı uygulamaları bizzat yapma (Bilinçsiz yeterlilik: Pek çok pratikten sonra beceriyi tüm dikkatlerini vermeden de rahatlıkla doğru olarak uygular hale gelirler.)

Hekimlik uygulamalarını doğrudan yapabilmek, sorumluluk almak, doğuma girmek, bebeklere uzman desteği ile yaklaşım yapmak, hekimlik yapmak, beslemek dâhil her türlü işlevi kontrol, denetleme ile yapılmalıdır

Aşama 6 (Asistan-Araştırma Görevlisi):

Uzmanlık konusunda uygulamaları bizzat yaparak öğrenme

Uzmanlaşma şeklinde detaylı sorumluluk verilmelidir.

Hekim olmuş ancak uzman düzeyinde sorunları ve özümlemeleri içine almalıdır. Plastik bebeğe solunum cihazı ile ventile ederken, sorulan sorulara başını çevirerek cevap vermesi kabul edilmez bir boyuttur. Bu açıdan tam doğrusunu ve detaylı açıklamalar ile yapılmalıdır. Aklını kullanmalıdır.

Aşama 7 (Devamlı Tıp Eğitimi, CME=Continuous Medical Education):

Beceri kazanma, sertifikasyon eğitimleri (Neonatal Resüsitasyon Sertifikası gibi)

Çocuk uzmanının Yenidoğan Canlandırma Kursları Sertifikası almak bu gruptadır ve artık eğitmen olacak düzeye yükselmelidir.

Uyarlayıcı EĞİTİM METODU

AŞAMA 1 (Birinci Dönem):

Mutlak bir tecrübeli bir deneticinin gözetiminde yapılmasının öğretilmesi, (Genel Acil Yardım yaklaşımından farklı olduğu işlenmelidir)

AŞAMA 2 (İkinci Dönem)

Hekimlik Mesleğinin sanatsal uygulaması, işlemlerin Etik Kurallara uygunluğu, kendi kendine eğitim ve öğrenmeyi yaparak uygulamak

AŞAMA 3 (Üçüncü Dönem):

Ekip oluşturarak, öğrenme ve uygulamanın ekip tarafından kendilerince kontrolü, not alınması, belgelendirilmesi ve bilginin çizelgelerle takibi.

AŞAMA 4 (Mezuniyet öncesi hekimlik/Staj-İntörn):

Kendi kendine eğitim, hasta/olgu temelinde eğitim-öğretim, sorumluluk alma ve doğrudan hekimlik yaklaşımlarını yapma

AŞAMA 5 (Akademik Yaklaşım):

Kanıt dayalı tıp yapısında (A, B, C ve D grupları altında), bilim ve hasta dengesini oluşturmak

AŞAMA 6 (Probleme yönelik):

“Hastalık yok hasta vardır” prensibi ile devamlı bilimsel sorgulama ile yaklaşım, izleme

AŞAMA 7 (Araştırmalar):

“Etik ilkeler-Helsinki Bildirgesi gibi” prensipleri temelinde bilimsel araştırmalar yapmak

KONU İLE İLGİLİ TEMEL YAKLAŞIMLAR (İLKELER)

A) Her birey ve olay özel (özerk), özgün ve bağımsızdır. Hukuk, birey üstünlüğü temelinde olup, insan aynıdır, fark ve ayrımcılık olmaz ve haklar temelinde eşittirler. İnsanlar (hekimler) birbirleri ile kardeşlik bağı ile bağlıdırlar. Gizlilik ve güven temel ilişkileri düzenler.

B) Yaklaşımların bilimsel temel ve deneyim çerçevesinde yapılmasının vurgulanması

C) Öncelikle zararımızın dokunmaması gerektiği belirtilmelidir (yararlılık ilke **edinilmelidir**)

D) Tedavi yaklaşımın daima önünde tedbir ve koruyucu hekimliğin geldiği işlenmelidir.

E) Yapılacak yaklaşımın medikal gerekçesi (hak edişe göre yaklaşım) olmalıdır. Gereksiz işlem yapılamaz.

F) Yapılacak işlemde alet ve malzememin seçimi, malzemelerin özelliklerinin bilinmesi **önemlidir**.

G) Yaklaşımların plastik insanlara değil, gerçek canlılara yapılır gibi insanca yaklaşımın öğretilmesi

BİLGİ-BİLİM

Bilgi bir kalıp iken bilim bu bilgilerin sorgulanmasıdır. Hekimlikte temel ilke ve yaklaşım; “hastalık yok hasta var” prensibidir. Hiçbir hasta kitaptaki bilgilere tam uyum göstermez.

Uygulamaların Denetimi

A) Uygun olmayan davranış veya işlemlerde sırasına uymama, atlama,

B) İşlemleri yaparken uygun olmayan sırada yapma,

C) Uygun yaklaşımı, uygun zaman, uygun araçla/metotla yapmama

Hemşirelik Uygulama Mentorluk Yaklaşımı

İlkeler

1) Her birey bir insan olarak, insan hakları temelinde saygı ve arkadaşlık yaklaşımını gerekli kılmaktadır.

2) Tüm bu ilkeler tanımlanıp, karşılıklı irdelendikten sonra uygulamaya geçilmektedir.

- 3) Bilmemek değil, öğrenmeye direnç kabul edilemez olduğu ve karşılıklı etkileşim kabul edilmesinin önemi vurgulanmaktadır.
- 4) Yaklaşımları yapanlar olduğu gerçeği ile doğru veya yanlış değil, farklı yaklaşımları ve bakışları ve gerekçeleri ile dayanakları temel alınması planlanmaktadır. Örneğin; her ilacın a) Neonatoloji temel kitaptan gerekçesi, dozu, b) ilacın ruhsat bilgileri, c) eczacılık-farmakoloji temelleri; farmasitik, farmakodinamik ve farmakokinetik irdelenmektedir.
- 5) Hiçbir birey, hoca dâhil tam bilgi değil, eğitici sıfatı tüm bireylerde olduğu kabul edilmelidir
- 6) Her birey eşit şekilde objektif irdeleme altındadır.
- 7) Bu ekibin temel toplaniş nedeni becerilerini daha sistematik ve daha ileriye götürmek amacı içindedirler
- 8) Gerektiğinde klasik bilgi dâhil tüm bilgiye ulaşım ve irdeleme gereklidir
- 9) Eğitim ortamı rahat olmalı ve çay, kahve gibi içecekler bulunmalıdır
- 10) Eğitim süreci kısıtlı değildir, her bireyin istenilen düzeyde yapıncaya kadar sürmesi beklenilmelidir
- 11) Daha iyi bilen veya daha az bilen değil, bilen bilmeyene öğretici olmalıdır
- 12) El elden üstün, akıl, akıldan üstündür prensibi ile ortak paylaşım ve katkı için birliktelik vardır.
- 13) Hakaret, aşağılama, üstünlük veya mobbing kabul edilemezdir
- 14) Her birey becerileri doğrudan yapmalı, ekip izlemeli, kendi becerisi ile katkıda bulunmalıdır
- 15) Zarar ve yanlış var ise derhal düzeltilmeli ve ibret olarak bu hatalı yaklaşım ibret olarak hatırlanmalıdır
- 16) Her birey kendi notunu vermelidir. Yaptığını objektif irdelemeli, tam not alana kadar da eylemi tekrarlamalıdır. Ancak tekrar, tüm bireyler yaptıktan sonra yapılmalıdır ki, birbirlerine beceri ve tecrübe kazandırılabilsin.
- 17) Uygulamadaki farklılıklar zarar unsuru oluşmadığı sürece kabul görmelidir, bireysel farklılıklar benimsenmelidir. Tek tip yaklaşım değil, farklı yaklaşımlar ortaya konulabilmelidir.
- 18) Bilgilendirme boyutu da nasıl olacağı dikkate alınmalıdır.
- 19) Bebekler üzerinde yapılması zorunlu olmayı, gerektiğinde maketler üzerinde yapılmalıdır.
- 20) Meslek sahibi olan ve tecrübeleri olan ve uygulayanlar olduğu temelinde, amaç yaklaşımları geliştirmek, iyileştirmek ve daha geliştirici olmak olmalıdır. Bu açıdan tüm bireyler katkıda bulunmalıdır.
- 21) Cevaplar, alındı, yapıldı şeklinde değil, bizzat kitap bilgisi temelinde konu irdelenerek yapılmalıdır.
- 22) Ne, neden, nasıl, niçin, ne gerekçe ile hangi bebeğe ne durumu ve bulgusu nedeni ile gibi sorgular ile yaklaşım bilimsel temel ve dayanakları ile irdelenmelidir.
- 23) 24 konunun irdelenme, kısaca eğitim boyutu toplam 40 saat, 5 gün x 8 saat gün itibarıyla olmaktadır. Hedef puanlama ve form doldurmak olmamalıdır. Her bireyin 4-5 defa yapması doğal karşılanmalıdır.

Konular

1. IV İLAÇ UYGULAMA
 2. İLAÇ UYGULAMA GÜVENLİĞİ
 3. POSTURAL DRENAJ UYGULAMA
 4. E.S TRANSFÜZYONU
 5. ENTERAL BESLEME
 6. PARENTERAL BESLEME
 7. DAMAR YOLU AÇILMASI
 8. KAN KÜLTÜRÜ ALMA
 9. UMBLİKAL KATETER BAKIMI
 10. ÜRETRAL KATETERİZASYONDA BAKIM
 11. HASTANIN TRANSPORTU
 12. ARTERİYEL KATETERDEN KAN ALMA
 13. ENTÜBASYON İŞLEMİ
 14. KUVÖZ BAKIMI
 15. MEKANİK VENTİLATÖRÜN HAZIRLANMASI
- EK UYGULAMA BECERİ KAZANMA KONULARI**
16. YARIK-DAMAK/YARIK DUDAKLI YENİDOĞANI BESLEME
 17. TABURCULUK
 18. TDP TRANSFÜZYONU
 19. AMELİYAT SONRASI BAKIM
 20. YENİDOĞANDA AĞIZ BAKIMI
 21. HASTANIN İZOLASYON ODASINA ALINMASI
 22. İKİ KİŞİ TARAFINDAN YAPILAN ASPİRASYON TEKNİĞİ
 23. SERVİSE HASTA KABULÜ VE İLK DEĞERLENDİRME
 24. KOLOSTOMİ BAKIMI İŞLEMİ

Yorum

Bu eğitsel modelde konuyu yapmak değil, belirli bilim ile irdeleme ile eğitsel boyut ile yapmak önemlidir. Ayrıca her bireyin farklı deneyimi ve yaptığı da dikkate alınarak, birbirlerini eğitmeleri, olumlu ve olumsuz yanları ile gelişimi kavramaları istenmektedir.

Birey kendi aralarında kendi kendilerini eğitme sistematiği içinde, yaklaşım yapmalıdırlar. Burada Devamlı Tıp Eğitimi kavramını geliştirmektedir. Ben bilirim, ben yaparım veya benim yaptığım doğrudur yaklaşımı yerine, birbirlerine olumlu yönleri geliştirme ve daha ileri boyuta çıkma çabası içinde olmalıdırlar.

Evet, Hayır değil, doğru nedir ve ne yapmalıyım denilmelidir.

Örnek bir uygulama Formu

YENİDOĞAN YOĞUN BAKIM HEMŞİRELİĞİ EĞİTİM VE SERTİFİKA PROGRAMI
KLİNİK BECERİ DEĞERLENDİRME FORMU

Zorunlu 1: İ.V. İLAÇ UYGULAMA GÜVENLİĞİ

Tarih:

Kursiyerin Adı Soyadı:

Gözlem Sayısı: _____ Adet

Eğitim Merkezi: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Neonatoloji Bilim Dalı/Hemşirelik
Yüksekokulu/Eskişehir Devlet Hastanesi

Değerlendirme Kriterleri: Değerlendirme her bir maddeye **Yetersiz** “0” puan, **kısmen iyi** “1” puan, **orta** “2” puan, **iyi** “3” puan, **çok iyi** “4” puan şeklinde yapılacaktır. Kursiyerin aldığı toplam puan hesaplanacak ve %70 ve üzerinde puan alan kursiyer başarılı sayılacaktır. Bu beceriden (**56 puan ve üzerinde**) alan kursiyer başarılı sayılacaktır.

BASAMAK	DEĞERLENDİRME: 0, 1, 2, 3, 4
GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR	
1. İlaç hazırlama için aseptik ortam sağladı mı?	
2. El Hijyenini sağladı mı?	
3. Order aldı mı? Tedavi defteri-hasta dosyası kontrol etti mi?	
4. İlaç raftan alırken adı, miadı ve ilaç formunu kontrol etti mi?	
5. Dozun uygunluğunu kontrol etti mi?	
6. Yenidoğanda tedavisinde kullanılan standart birimleri biliyor mu? (miligram, mikrogram, mililitre, milyon ünite, mikron, vs.)	
7. İlacın hangi seyreltici ile sulandırılacağını kontrol etti mi? (%5 Dx, SF, Distile su)	
8. İlaç sulandırma işleminde enjektör seçimi doğru mu?	
9. İlacın toz ağırlığını hesaplıyor mu?	
10. İlaç hesaplama işlemi doğru mu?	
11. İlaç sulandırıldıktan sonra gerekli konsantrasyona getiriliyor mu?	
12. Hasta adını- kol bandı, bilezik ve hasta dosyasından kontrol etti mi?	
13. İlacın periferik ya da santral yoldan verilmesi gerektiğini kontrol etti mi?	
14. IV ilaç hazırlama ve uygulama sırasında gerekli durumlarda enjeksiyon valfleri ve üç yollu musluk kullandı mı?	
15. İlacın verilmiş yolu doğru mu?	
16. İnfüzyon ya da enjektör pompası doğru ayarlandı mı?	
17. İlaç- infüzyon sıvısını etiketle işaretledi mi?	
18. İlaç doğru zamanda uygulandı mı?	
19. Extravazasyon, tromboflebit, emboli ve enfeksiyon açısından gerekli tedbirleri aldı mı? (damar yolu kontrolü, SF verilmesi, enf. takibi vs.)	
20. Birden fazla ilaç uyguluyorsa ilaçların geçimliliğini kontrol etti mi?	
21. Narkotik ilaç hazırlama ve uygulamada en fazla 12 saatlik hazırlaması, ilacın kayıt ve imha işlemlerine uygun davrandı mı?	
22. Extravazasyon bulgularını biliyor mu?	
23. İlaç extravazasyonunda yapılacakları biliyor mu?	
24. Aldığı-çıkardığı takibi yapılan hastada takip yaptı mı?	
25. İlaç tedavisi kayıtları tam ve eksiksiz yapıldı mı? (hasta adı, ilaç adı, doz ve birimler, verilmiş yolu, zamanı, birlikte uygulanan sıvı miktarı)	
26. Tedavi hazırlama ve uygulamada gerekiyorsa double checkup kullandı mı?	
27. İlacın saklama koşullarını biliyor mu?	
28. İlacın yanlış yapılması ya da yan etki gözlenmesi durumunda yapılması gerekenleri biliyor mu?	

Öneriler:

() BAŞARILI

() BAŞARISIZ

Değerlendirici:

Öğrenci ile değerlendirme sonuçları tartışıldı.

Değerlendiren Kişinin İmzası _____ Tarih _____

Kursiyer

Benimle değerlendirme sonuçları tartışıldı.

Kursiyerin İmzası _____ Tarih _____

Mentor

Bilgili ve tecrübeli bir arkadaştır mentor
 Bana destek ve yardım edendir
 Bana doğru yanında yanılsımı da söyleyen
 Beni hiç zorlamaz, tercihi bana bırakır
 Beni bilgilendirir ve rızam olmadan yaklaşmaz bile
 Beni ben olduğum için, bana göre uyarlar
 Hem eğitici, hem eğitilen olur
 Beni dinler, benim görüşlerimi dikkate alır

Bana psikolojik ve sosyal destek ötesinde
 Gelişmemi, kariyer boyutumun oluşmasını
 Rol model olan, örnek olan
 İletişim ve ilişkilerde, eş güdüm yapılmasında
 Bana arkadaş, yoldaş ve dost olandır mentor

Bilginin ve tecrübenin dershanede iletilmesi
 ötesinde
 Bir çay içerken, bir kahve sohbetinde
 Marketlerde ve çarşıda gezerken, bilim ile
 uygulamayı
 Endüstri ile yaşamı bütünleştirir mentor

Eğitimin ötesinde kendi iç dünyası ile bütünleştiren
 Birlikte bir olmayı öğreten
 Eğitimin yeri ve zamanı olmadığını kavratır
 Beni ben yapan kişidir mentor
 Eğitimi olmayı yaşam gayesi edinen
 Sevgi ve saygıyı sunar mentor

Prematüre günü 2016**Mentorship**

The knowledge and the proficiency
 United and be expressed as an educator
 Unification of support and care and brotherhood
 Just give the information, consent is on my demand
 Not to be any suppression and oppression
 Just free will and free demand
 Only for me, because I request it
 The educator and the educated one
 Two side communications

Support by social and psychiatric concepts
 To developed and to be improved
 Innovative only for me
 To be with me, to be only for me
 Not any harm and evil act
 Just to support and care on me
 Like a friend a comrade and colleague

Teach me, trained me, leading to improve me
 Not at the lectures, at amphitheaters
 At the market, at the community
 By tea time, by coffee, at pub
 Every place, every time is for discussion
 Thoughts and using mind is the perspective
 To be human, altogether, in a close
 By love and be lover of the education, to be
 ourselves

The Day of preterm, 2016